

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Asia Lausunto hallituksen esityksen laiksi sosiaali- ja terveystalvclujen tuottamisesta täydentämisestä (sertifiointi); lausuntopyyntö 6.3.2017, STM057:00/2016

Lausunto Tukiliitto kannattaa vahvasti ehdotettua täydennystä, jonka mukaan sairaaloissa ja vaativan sosiaalihuollon yksiköissä suoritettaisiin jatkossa joko ennakkotarkastus tai niiltä edellytettäisiin sertifioidun laadunhallintajärjestelmän käyttämistä edellytyksenä sille, että ne voidaan merkitä sote-palveluntuottajien rekisteriin. Tällä vaatimuksella turvataan huomattavasti alkuperäistä ehdotusta paremmin asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä palveluiden laatua. Tämä on erityisen tärkeää haavoittuvimmassa asemassa olevien asiakkaiden kuten vammaisten henkilöiden ja lasten näkökulmasta.

Ennakkotarkastus tai sertifiointi eivät kuitenkaan poista tarvetta kohdentaa riittävästi voimavaroja myös toiminnan aikaiseen valvontaan. Katsommekin, että lakia toimeenpantaessa on joka tapauksessa tärkeää korostaa valvontaviranomaisen velvollisuutta puuttua palveluntuottajien toiminnassa ilmi tuleviin ongelmiin ajoissa ja matalalla kynnyksellä, riippumatta siitä, onko kyseessä ennakkotarkastettu tai sertifioitu palveluyksikkö vai ei.

Vaativaa sosiaalihoitoa tuottavan palveluyksikön ehdotettu määritelmä voi nähdäksemme vaatia vielä hiukan täsmennystä. Vaikka on tärkeää, että ennakkotarkastuksen tai sertifiointin vaatimus koskee kaikkia sellaisia yksiköitä, joissa käytetään asiakkaan itsemääräämisoikeutta rajoittavia toimenpiteitä, määritelmän kytkeminen näiden toimenpiteiden käyttöön tilanteessa, jossa laajapohjaisempaa itsemääräämisoikeuslakia, jonka mukaisesti näiden toimenpiteiden käyttöön oikeutetut yksiköt määräytyisivät, vasta valmistellaan, on mielestämme jossain määrin ongelmallista. Nythän ei siten vielä voida tarkasti ennakoita sitä, mitkä kaikki yksiköt olisivat vaativaa sosiaalihoitoa tuottavia palveluyksiköitä.

Tukiliiton toiveena ja tavoitteena kehitysvammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia puolustavana järjestönä on, että tulevassa itsemääräämisoikeuslaissa rajoitustoimenpiteiden käyttö sallitaan vain

hyvin rajoitetusti, eli käytännössä harvemmissä yksiköissä ja tilanteissa kuin missä esimerkiksi nykyiset kehitysvammalain 3 a luvun säännökset sallivat käyttää rajoitustoimenpiteitä. Ennakkotarkastuksen tai sertifiointin vaatimuksen on sen sijaan sosiaalihuollon asiakkaiden näkökulmasta tärkeää koskea mahdollisimman laajasti asiakkaiden elämään ja arkeen merkittävästi vaikuttavia palveluita tuottavia palveluyksiköitä. Näin ollen ehdotamme, että vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmää kehitetään siihen suuntaan, että yksikön toimintaa kuvaamaan pyritään löytämään terveydenhuollon osaamisen rinnalle joku muu tai muita kriteereitä kuin mahdollisuus käyttää rajoitustoimenpiteitä. Määritelmässä tai ainakin sen perusteluissa on kuitenkin selvyuden vuoksi hyvä todeta, että yksiköt, joissa on mahdollista käyttää rajoitustoimenpiteitä tai jotka tarjoavat ympärivuorokautisia palveluita, ovat aina vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavia palveluyksiköitä.

Päiväys ja allekirjoitukset

Tampereella 16.3.2017

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

Risto Burman
toiminnanjohtaja

Jutta Keski-Korhonen
vaikuttamistoiminnan päällikkö